

Άγγελος Σικελιανός (1884-1951)

Ἡ Συνείδηση τῆς φυλῆς μου

Κρυφὴ Ἰλιάδα (Ἀθήνα 1915)

Ὡ θέρμη τῆς ἀγρύπνιας μου,
ἀκοίμητη κρυφὴ Ἰλιάδα!

Ὡ δίψα τοῦ Ἡρώα,
πέπλοι γλήγοροι!
καθῶς οἱ σκιές τῶν σύγνεφων τῆς ἀνοιξης!
μπροστὰ ἀπὸ τὸ βουνὸ!
στὴ δροσερὴ του ὀμπρὸς καρδιά·

γαλήνη ἀνίδει!
σὰ μιὰ λεύκα ποῦ σαλεύει στὴν ἀπόγειαν αὔρα
μὲ τὴ ρίζα στὴν πηγὴ·

ὀργὴ γλυκότερη
ἀπὸ τὸν καπνὸ τὸ μυρωδάτο τοῦ δαδιοῦ!
στὸν ἔξω ἀέρα,
στὴ βαθιά του ἀναπνοή!

(Ὡ φύσημα ὀρθινό,
χλοερὴ εὐωδιὰ τοῦ Πήλιου
ποῦ ἀπὸ τὰ ὀλάνοιχτα ρουθούνια
σταματᾶς στὸ νιὸ οὐρανίσκο
κι ὡσὰ ρυάκι γάργαρο
κυλᾶς στὰ σπλάχνα μου βαθιά!)

Μέλη στὸ δρόσο τοῦ βουνού
πιὸ κρύα
ἀπὸ τὸν κλῶνο νιόφλυδο τοῦ πλάτανου
τὸ πρῶ!

Νά·
ἡ ἀλαφράδα ἔγινε σάρκα
κ' ἡ δροσιὰ σαλεύει στὴν ἀμάλαγη καρδιά
σὰν τὸ μελίσσι
ποῦ μὲ τὸ φτερό του, καθῶς πίνει,

κάνει ανάλαφρα νὰ κυματίζει
τὸ μεγάλο μάτι τῆς πηγῆς!

Ποῦ ἔναι τὸ ἐμπόδιο;
ποῦ ὁ βαρὺς ἀγώνας;

Ἡ φτέρνα χαίρεται τὸ χῶμα
δροσερὴ σὰν αὐγινὸς καρπός,
καὶ τὸ κορμί ἀναπαύεται
στὴν ἴδια του ἀρμονία
αἰώνια ἐαρινή!

Ὅλα εἶναι
μπρὸς στὴν ἀγγιχτὴ σου παρθενιά
σὰν ἄλογα πολλὰ
ποῦ καταμέτωπα ζεμένα
εἶσαι ἔτοιμος νὰ κυβερνήσεις ξαφνικά!

Ἀλλὰ πριχοῦ ἢ μακριά σου μάστιγα
γυρέψει νὰ χωρίσει τὰ κεφάλια τους
ὅπου στὴν ἡσυχὴν ἀναμονὴ
σιμώνουν καὶ χαϊδεύουν τὸ ἕνα τ' ἄλλου τὸ λαιμό,

καὶ πρὶν, αἰφνίδια
ἀκέριο σου τὸ σῶμα, σηκωμένο ἀπὸ τὴ γῆ,
σταθεῖ ἀπὸ πάνω ἀπ' ὅλα τὰ καπούλια
ὡς ἀπ' ἀδρόπνοο κύμα,

ἢ Νίκη σου
ἔχει φύγει πρώτη
βέλος ἄφαντο
ἀπάνω ἀπ' ὅλους τοὺς σκοπούς!

Ὡ γυμνὴ νιότη τοῦ Ἡρώα,
δίπλα ἀπ' τὸν Κένταυρον ἀκούοντας τραβηγμένη
ὡς ἕνας ἄνθρωπος τὸ καλοκαίρι
πίσω ἀπὸ ἕνα βράχο
γιὰ νὰ θρέψει τὴν καρδιά καὶ τὸ κορμί του
στὴν ἀνάβρα τῆς σκιερῆς δροσιάς!

Ὡ θλίψη τοῦ Ἡρώα,
ποῦ παιδὶ
κοιτάζοντας τὸν ἥλιο στὸ βασίλειμά του

νὰ τοῦ παίρνει ὅλο τ' ἀγέρινο χρυσάφι
τοῦ φλογάτου δειλινοῦ,
στήν πλάση καὶ στήν ἴδια του ψυχὴ,
ἀπομένει πληγωμένο
κι ὅλο ὄργη γιὰ τὸν Ἀπόλλωνα
ποῦ τοῦ ἔκλεψε τὸ πλούσιο του παιχνίδι τῆς χαρᾶς!

Κι ὦ ἀπάντεχη χαρά,
γυρίζοντας τὰ μάτια πρὸς τὸ πέλαο τ' ἀνοιχτό,
μὲ τὴν ψυχὴ του ὀλάκερη!
ἀφημένη στὸ χορὸ τοῦ μαϊστραλιοῦ·
ὦ θύμηση τῆς μάνας του βαθιά·
στ' αὐτί του ἀντίβοο τῶν ἀθώρητων Τριτώνων·
κύμα μακρὸν τοῦ δειλινοῦ
ὀλοένα πιὸ ψηλὸ καὶ θολωτό!

Καθὼς τὸ ἀτίμητο λαγωνικὸ
ποῦ στήν ὄρμη του, κυνηγώντας μιὰ ἀλαφίνα,
ἀπὸ τὴν ἴδια γληγοράδα του λαθεύει τὸ σκοπὸ
γλιστρώντας στὰ ἴδια νύχια του μπροστά,
καὶ πιότερο παλεύει μὲ τὴν ἴδια ἀλκή του ἢ μὲ τὸ ζῶο,
ὥσπου, ρυθμίζοντας τὸ δρόμο
μὲ περισσίους κύκλους,

τέλος τὸ προφτάνει!
καί, καβαλικεύοντάς το ξαφνικά,
μ' ὅλα τὰ δόντια στὸν αὐχένα
τοῦ λυγᾶει τὴ ράχη του ὡσὰν τόξο,
ὅμοια κ' ἐσὺ
ἐπροσπέρναες τὴ ζωὴ
ἀπ' τὴν ἴδια τῆς ἀλκῆς σου ὄρμη

προτοῦ τὴ σφίξεις
κάτου ἀπὸ τὸ γόνα σου τὸ ἀδάμαστο
σπαρταριστή!

Ὡ ἴσκιε τοῦ Ἡρώα·
ἦρτε μιὰ ὥρα μὲς στὴ ζωὴ μου,
π' ὡς οἱ Ἀχαιοί, σὰν ἔριξαν τὴν Τρωάδα,
μὲ ἀνεργη καρδιά
σὰ βαλτονέρι,
ἀναποφάσιστοι,
θρέφοντας τὴν ψυχὴ τους

μὲ τῆ δίγνωμην ὀρμήνια τοῦ Ὀδυσσέα,

ἐπερίμεναν τοὺς ἀνέμους
ποῦ δὲ φύσαν πιά,
νὰ λύσουν τὰ καράβια γιὰ τὸ γυρισμό,
καὶ ὁ ἐχθρικός Ἀπόλλωνας
μὲς στὴν ὀκνή πεδιάδα τοῦ Σκαμάντρου
ἀντίκρια τοὺς ἐτύφλωνε
σὰν ἔστρεφαν τὰ μάτια ἐκεῖθε
νὰ δεηθοῦν,

καὶ πιά εἶχαν γίνει ὡς τὸ κοπάδι
ποῦ βοσκάει, ἐδῶ κ' ἐκεῖ, μιὰ χέρσα σιωπηλά,

εἶδα ὀλοτρόγυρα τὴ γῆ μου
ἔρμη, ὀκνή,
ἓνα βάλτο,

καὶ τοὺς ἄντρες
ὅμοιους μὲ ἄλογα
πού, μὲ τα μπροστινὰ δεμένα,
στὴν ξερὴ πεδιάδα
βόσκουν μὲ μικρὰ πηδήματα
τὸ λιγοστὸ χορτάρι ἀπὸ τὴ ρίζα,

ἐνῶ τρογύρα τους ἡ μέρα πέφτει
ὡς μαύρη στάχτη ἀπὸ τὸν οὐρανό!

Γιὰ ποιὸς ἡ ζωὴ κ' ἡ μάχη;

Ἕνα χλιμίντρισμα στὰ σκότη
ἐδῶ κ' ἐκεῖ,
ὦ μάταιο θύμημα στὴ ραγισμένη ραχοκοκαλιά
καὶ στὸ σκυφτὸ λαιμὸ
ποῦ δὲ σκωνόντανε ἀπὸ τὴ ζητιάνια τῆς βοσκῆς
παρὰ!
σὰν τρομαγμένος, ξαφνικά!
στὸ πεταμένο κόκαλο τοῦ ἀυχένα,
καὶ τὸ ζῶο ξανάπεφτε βαριά
γιὰ νὰ γυρέψει,
μὲ τὰ δόντια πάντα φανερὰ
ἀπὸ τὴ συνήθεια ὥσμε τὰ γούλια,
τὴ νεκρὴ ἀχαμνὴ θροφή!

Κι ὀλοένα

βάραινεν ὁ ἀγέρας ἀπ' τῆ μυρωδιὰ τοῦ ψοφιμιῶ
καὶ μάζευε κοπάδι τὰ κοράκια
πού, ἀπαλὰ πιθώνοντας τὸ πέταμά τους στὰ κορμιά,
γλήγορα ἐγδύνανε
ὅπως ἔπεφταν, κυρτὰ καὶ γέρικα,
ἀπ' τὸν ὄρθρο ὤσμε τὸ βράδιασμα
τὰ σκελετά!

Καὶ ξαφνικά,

ὦ προμήνυμα στὸν ἀέρα
ὦ μυρωδιὰ θειαφιῶ πιὸ δυνατὴ ἀπ' τῆ σάψη,
πνίγοντας τῆ σάψη
στὸ συμμαζέμα τὸ ἀπάντεχο τῆς τρικυμιάς!

Ἦ διάστημα τῶν οὐρανῶν

πιὸ μαύρο καὶ πιὸ γλήγορο ἀπ' ὠκεανό!

Ἦ ἀστροπελέκια ὀλοῦθε τσακιστὰ

ἀπὸ πάνω ὡς κάτω,
ὦ μυρωδιὰ τοῦ στουρναριῶ καὶ τοῦ ἀτσαλιῶ μαζί
στὶς ξαφνικὲς κραυγὲς
ποὺ ἐράγιζαν σὰν κρούσταλλο τὸν οὐρανό,

φωτιὲς στὰ σύγνεφα, σὰν ἥλιοι ἀνεβρουτοί,

ὀλοένα κουφοκαίγοντας
ἀνάερη πυρκαϊὰ σὲ μιὰ μεριά,

παλμοὶ τῆς ἀστραπῆς

φωτώντας σύρριζα,
χρυσάφι ἀμάλαγο θαμπωτικό,
ἀπὸ τῆ μιὰ ὡς τὴν ἄλλη ἄκρη
κάμπο, πέλαο καὶ βουνό!

Καὶ τέλος,

ὦ φωνὴ καὶ φλόγα
π' ὅλη σκέπασε τὴ λάμψη καὶ τὴ βοή,
ὦ ἀρματωσιὰ χρυσή
ὦ κραυγὴ στὴ θύελλα μέσα π' ἀδειαζε τ' ἀσκιά!

Ἦρωα ζητώντας αἶμα!

φεύγοντας τὸν Ἄδη ἀπὸ τῆ δίψα,

ἔχοντας πίσω σου τὸν κόρακα τοῦ Ἀπόλλωνα
νὰ λαχανιάζει σκούζοντας,
γιὰ νὰ γυρίσεις πίσω μὲς στὶς Σκιές!

ὦ, τί νὰ δώσει στὴν καθάρια ὀργὴ καὶ παρθενιά σου
τὸ αἷμα ποὺ ἀπ' τὸ λάγιο κριάρι
χύθηκε στὸ λάκκο
ὅταν κατέβη ὁ Ὀδυσσεύς στὸν Ἄδη
νὰ ρωτήσῃ τοὺς νεκρούς;

ὦ Χρυσαϊτέ·
τὸ ράμφος τὸ χαλκὸ ἀπ' τὸ δόρυ σου
ἐζήταε νὰ μπεῖ ὡς διψασμένο χεῖλι,
ὅλο στομώνοντας στὴ νέα πληγὴ,
μὲς στὸ αἷμα τὸ ζεστὸ
π' ὅλο χορεύει ἀπὸ τὸν ἔρωτα τῆς ζωῆς
καὶ στὴ νέα σάρκα ἀπάνου
ἀστράφτει ὡς τὸ λολούδι τῆς ροδιᾶς!

Γιατὶ ἡ φρυγμένη γλώσσα σου
ἦτανε πυρρότερη ἀπ' ἀνθὸ φλογάτο,
κι ὅλη ἡ πιθυμιά της ὄγκραινε
χτυπώντας ξαφνικὰ τὰ δόντια
ἀστραφτερά,

παρ' ὅποτε,
πυρρὸ λιοντάρι
μ' ὅλο τὸ αἷμα σου σὰν ἥλιος
μ' ὅλο σου τὸ βάρος στὴ φιλιὰ τῆς σκλάβας σου λυτό,
ἄκουες τὸ χτύπο τὸν τεράστιο τῆς καρδιᾶς σου
ἀπάνου ἀπ' ὅλο τὸ κορμί σου
σὰ σφυρί!

Ὀρφικά

Ὁ χορὸς τοῦ Πινδάρου (Δελφοί, 1925)

Ἐν ζαθέῳ με δέξαι χρόνῳ
αἰοίδιμον Πιερίδων προφάταν.
Ἔδατι γὰρ ἐπὶ χαλκοπύλῳ
ψόφον αἴων Κασταλίας
ὄρφανὸν ἀνδρῶν, χορεύσιος ἦλθον.

ΠΙΝΔΑΡΟΣ

Στὸν ὄρθρο τοῦτο τὸ βαθύ, ποὺ μόνος
πάνω στοὺς αἰώνιους βράχους π' ἀγαπάω
ἀκούω τὰ ρίγη τοῦ βουνοῦ νὰ δράμουν
τις φλέβες καὶ τὰ φρένα μου, στῆς Μνήμης
βαθιά τὸ φῶς τ' ἀδιαίρετο, ξανοίγω
ὅσους βαθμοὺς νευρώσανε τὸ χῶμα
ποὺ πατῶ, μὲ τὸν πόθο τοῦ Αἰωνίου.

Μὰ, ἀπάνω ἀπ' ὅλα κι ὡς ἀπόμερα, στὰ βάθη
μιᾶς Ἠλύσιας σιωπῆς, ξανοίγω Ἐσένα,
Πίνδαρε, σύντας μόνος, δίχως ἄλλη
πνοή ἀπ' τῆς κρύφιας χάρης π' ἀγγιζέ Σου
τὰ ὄριμα φρένα -κόσμο Ὀλύμπιο καὶ γεμάτο
ἀπὸ χαρά, ἀπὸ πίκρα κι ἀπὸ γνώση-,
τὸ ἐρημωμένο μονοπάτι ἐπῆρες,
κάποιον ὄρθρο ποὺ ὅλ' οἱ Δελφοὶ κλεισμένοι
ἐκοιμόντανε ἀκόμα καὶ ποὺ ὁ χτύπος
τῆς Κασταλίας κατηφοροῦσε, καθὼς τώρα,
σὰν πετροπέρδικας λαλιά ἀπ' τὰ βράχια,
σὲ τόπο ἀπ' ἄντρες ὄρφανό, γιὰ νὰ χορέψεις!